

Čtvrtstoletí národního parku Podyjí

Pětadvacet let národního parku Podyjí, které jsme v Živě přiblížili několika články v čísle 2016, 4, zanechalo v krajině svou stopu. Změnila se např. druhová skladba lesů národního parku. Zatímco v r. 1992 zde rostlo přes 41 % jehličnanů, dnes tvoří přes 80 % pro oblast Podyjí přirozenější a původní listnaté dřeviny. Z lesů také přestaly mizet staré a popadané stromy a na téměř polovině území dostávají přednost přirozené procesy nad zásahy člověka. V udržování přírodní pestrosti Podyjí ale člověk hraje nezanedbatelnou úlohu. Správa parku se proto snaží o návrat tradiční pastvy na vřesoviště a další bezlesá území. Ročně se tak vypase zhruba 75 ha vřesovišť, pravidelně se sečou údolní louky. Za dobu existence národního parku správci chráněného území také např. opravili pět rybníků a vybudovali 8 tůní pro obojživelníky.

Právě hledání vyváženého stavu mezi podporou biodiverzity a podporou přírodních procesů nyní Správa NP Podyjí věnuje velkou pozornost. Kromě řady vědeckých i managementových projektů věří, že jí v tom pomůže novela zákona o ochraně přírody a krajiny nyní projednávaná parlamentem. Především pasáže, které nově definují managementové zóny národních parků.

Změnila se také infrastruktura pro turisty. Zatímco před r. 1989 se lidé mohli vydat jen na dva krátké okruhy nedaleko Znojma, dnes na zájemce čekají desítky kilometrů značených turistických, cyklistických i jezdeckých stezek. Lidé mohou přímo v terénu využívat informační panely nebo mobilní aplikace. Právě nyní se na území parku dokončuje instalace téměř 30 nových odpočinkových míst. Vzdělávací programy pro školy a školky navštívilo už téměř 30 tisíc dětí.

Jedním z důležitých pilířů ochrany Podyjí je bezesporu spolupráce Správ NP Podyjí a Thayatal (podrobněji viz Živa 2016, 4: LXXXI–LXXXIII). Národní park Thayatal byl vyhlášen o téměř 15 let později než Podyjí. Přesto od r. 1989 česká i rakouská strana spolupracovaly na projektu koordinované ochrany zmíněných území. Na možnostech bilaterální ochrany území se podílely kromě obou států i regionální úřady, obce, specializované společnosti a nevládní organizace. Ministři životních prostředí obou zemí a dolnorakouský hejtmán tak mohli v r. 1999 podepsat Smlouvu o ochraně Podyjí/Thayatalu. Konkrétní smlouvy o výměně dat a informací a o společných zásadách a východiscích ochrannářského managementu byly uzavřeny už v r. 2002 mezi oběma Správami parků a průběžně se aktualizují.

V prvních letech po vzniku NP Thayatal se rychle rozjely projekty monitorování invazních druhů v údolí Dyje. Jejich likvidace na obou stranách hranice pak pomohla k výraznému zmenšení populace netýkavky žláznaté (*Impatiens glandulifera*). Obě Správy nabízejí např. i společné programy pro veřejnost.

České straně se během posledních dvou desetiletí postupně podařilo najít uspokojivé řešení negativních dopadů kolísavých průtoků v Dyji na biotickou a nebiotickou složku ekosystému. Prohlubování spolupráce mezi Správami obou národních parků, vedoucí k jednotnému způsobu péče o chráněnou přírodu, je nepochybně tou zásadní výzvou a úkolem i do budoucích let.

1 Formující silou dnešního území národního parku je řeka Dyje. Zatímco tvar údolí Dyje zůstává stejný už tisíce let, samotná řeka prošla v posledním století několika dramatickými změnami. Správa národního parku ji spolu s partnery vrací k režimu blízkému přírodě.

2 Podyjí je nejen divoká příroda, ale také kulturní krajina. I ona přispívá biodiverzitě území. Správci parku ve spolupráci s místními farmáři proto poslední čtvrtstoletí obnovují různorodou péči o toto území.

3 Lesy se nacházejí na 85 % území NP a podstatná část z nich se zde dochovala v přírodě blízkém stavu. Snímek P. Lazárka

